

Blijven Europese overheids-euro's in 2022 rijkelijk rollen?

Sinds het begin van de COVID-19-crisis tasten Europese overheden diep in de buidel om economieën overeind te houden. Blijven ze ook in 2022 de portemonnee trekken?

Mede door gigantische fiscale en monetaire stimulering doorstond de Europese economie het coronajaar 2021 goed, met veelal lage werkloosheid en behoorlijke groeicijfers. Aangezien Europa nog wel kwetsbaar is door onzekerheden als gevolg van het virus en met immense langetermijnuitdagingen wordt geconfronteerd – zoals de energietransitie – blijven de EU en nationale overheden ruimhartig ruggesteun bieden.

Vóór de COVID-19-crisis waren vooral de noordelijke eurolanden beducht voor soepele begrotingsregels, maar ook een land als Italië hield de hand veel meer op de knip dan vaak werd verwacht. De strenge boekhoudersmentaliteit ging door de crisis overboord. Politici vinden het wel prettig om de euro's te laten rollen, want ook voor dit jaar hebben overheden ambitieuze uitgavenplannen.

De grote roerganger voor in elk geval de eerste helft van het jaar moet de Franse president Emmanuel Macron worden. Frankrijk is tot 1 juli EU-voorzitter en onder de pro-Europese Macron wil Parijs doorpakken op belangrijke dossiers, waaronder werkgelegenheid, klimaatinvesteringen, Afrika, migratie, begrotings- en belastingregels en een Europees minimumloon. Daarbij moet Macron halverwege het Franse voorzitterschap wel zijn herverkiezing zeker stellen. De kans is het grootst dat Macron als herkozen president het Franse EU-voorzitterschap afsluit en dat hij de komende maanden alles doet om de EU nieuw elan te geven en zichzelf te profileren als de leider van Europa.

Frankrijk vindt op menig vlak een welwillender oor bij de nieuwe Duitse regering dan bij de voorgaande. De coalitie van sociaaldemocraten, groenen en liberalen onder leiding van Olaf Scholz heeft een duidelijke pro-Europese signatuur, veel aandacht voor klimaatverandering en neigt naar een soepeler begrotingsbeleid.

In de slipstream van Duitsland zal ook Nederland zich welwillender opstellen tegenover wensen van zuidelijke, op begrotingsvlak rekkelijkere landen. Sowieso is de nieuwe Nederlandse coalitie – ook al bestaat deze uit dezelfde partijen als de voorgaande – meer pro-Europa dan haar voorgangster. De consensus is dat tekorten verantwoord redelijk hoog kunnen worden gehouden, omdat de rentelasten (zeer) laag zijn en investeringen in de energietransitie, het onderwijs en de infrastructuur zich makkelijk laten terugbetalen.

In zuidelijke landen van Europa worden nu hervormingen doorgevoerd, waarvoor economen al lange tijd – soms zelfs decennia – pleiten. Dit gebeurt deels als onderdeel van de eisen die gesteld worden aan het ontvangen van gelden uit het Europese Herstelfonds. In Spanje werd in december overeenstemming bereikt over arbeidsmarktaanpassingen. Het was de eerste grote hervorming in drie decennia waarin alle sociale partners zich konden vinden. Ook in Italië gaat het hervormen vrij voorspoedig en wordt de economie weerbaarder en competitiever.

De voortekenen wijzen dus op ruimer fiscaal beleid en meer Europese samenwerking. De weerstand van sterkere EMU-landen tegen verdere integratie neemt af. De doorgaans als zwakkere broeders weggezette landen maken serieus werk van hervormingen. Voor 2022 zijn de strenge begrotingsregels uit het Stabiliteits- en Groeipact opgeschort. De teugels worden voor 2023 waarschijnlijk niet substantieel aangehaald. Er wordt ook gepleit voor aanpassing van die als te rigide beschouwde voorschriften.

Ondanks gestegen overheidsschulden verbetert dit alles de vooruitzichten voor de stabiliteit van de eurozone en de EU. De komende jaren worden honderden miljarden euro's geïnvesteerd in zaken als groene energie en infrastructuur. Tegelijkertijd worden arbeidsmarkten gestroomlijnd en rechtssystemen efficiënter gemaakt. Twijfels over de houdbaarheid van de euro spelen voorlopig niet meer en Europa kan uitgroeien tot voorloper in de energietransitie. ■

Door **Andy Langenkamp**, Senior Political Analyst bij ECR Research